

Landstingsstyrelsen, ärende 26

Yttrande över betänkandet En nationell cancerstrategi för framtiden (SOU 2009:11)

Socialdemokraterna och Vänsterpartiet föreslår landstingsstyrelsen besluta

att avge yttrande till Socialdepartementet enligt landstingsdirektörens tjänsteutlåtande och därutöver anföra nedanstående

att uppdra till landstingsdirektören att ta nödvändiga kontakter på nationell nivå i syfte att få till stånd en studie av sambandet mellan social tillhörighet och överlevnaden i cancer.

Huvuddragen i betänkandet ligger väl i linje med intentionerna i landstingets egen cancerplan. Det är dock beklämmande att den borgerliga landstingsmajoriteten, i anslutning till betänkandet, inte förmått att formulera några egna visioner om hur cancervården ska utvecklas.

Vi konstaterar att det kommer att innebära en stor utmaning att omsätta betänkandets strategier till en nationell operativ cancerplan. Inte minst måste frågan om klasskillnader i ohälsa beaktas på ett tydligt sätt i en kommande cancerstrategi. I det sammanhanget vill vi erinra om det initiativ till att genomföra en studie av sambandet mellan överlevnad i cancer och social tillhörighet som oppositionen tog under hösten 2008. Flera borgerliga politiker har instämt i att genomförandet av en sådan studie vore både intressant och aktuellt. Dessvärre väljer man att bolla frågan till nationell nivå och struntar i att ta initiativ på regionalt. Vi föreslår att frågan aktualiseras på nytt.

Forskare uppskattar att en tredjedel av dagens cancerfall orsakas av levnadsvanor såsom rökning, övervikt/fetma, solning och fysisk inaktivitet, och därmed skulle kunna undvikas. Det finns en stor potential i det cancerförebyggande arbetet eftersom det handlar om miljö- och livstilsrelaterat folkhälsoarbete. Primärvården bör ges ett bredare uppdrag och ersättningssystemet bör förändras i syfte att ge vården förutsättningar att arbeta med dessa frågor.

Erfarenheterna från den första regionala utvecklingsplanen för cancervården som togs fram av den röd-gröna landstingsmajoriteten under år 2006 visar på värdet av att ha en genomtänkt strategi på ett så omfattande område som cancervården. Oavsett

2009-06-16

LS 0903-0236

förslagen i den nationella cancerstrategin så anser vi redan nu att det är dags för landstinget självt att agera i syfte att förbättra länets cancervård.

Landstingets hälso- och sjukvårdsnämnd bör ges i uppdrag att inom ramen för primärvårdsuppdraget formulera ett tydligare ansvar för befolkningens hälsa och preventivt hälsoarbete för att minska socioekonomiska skillnader i insjuknande i cancer. Hälso- och sjukvårdsnämnden bör också ges i uppdrag att kartlägga deltagandet i mammografiscreening i länets kommuner och stadsdelar, analysera vilka som inte deltar och varför samt formulera strategier för att nå dem som inte deltar i mammografiscreeningen.

Vidare anser vi att ökade insatser behövs för att minska väntetider och ledtider i vården. Tydliga mål för cancervårdens ledtider behöver utarbetas. Betänkandets tankar om inrättande av tjänster som vårdkoordinatorer bör redan nu utredas.

Sedan flera år väntar vi på att mål för patientfokuserade kvaliteten inom cancervården ska formuleras. Vi anser att dessa ska utformas utifrån synsättet om ”patient empowerment”. Behoven och utbuden av rehabiliteringsinsatser för cancerpatienter bör ses över. Förslag till satsningar på psykosociala insatser för cancerpatienter och deras anhöriga bör utarbetas. Vi får också signaler om att behoven och utbuden av palliativ vård för cancerpatienter behöver ses över.

Ersättningssystemen bör ses över i syfte att bygga in incitament för samarbete och helhetssyn kring cancerpatienten. Vi anser också att patientråd ska inrättas inom de kliniker som erbjuder cancervård.

Avslutningsvis så anser vi att försöksverksamhet med patientfokuserad och sammanhållen vårdkedja inom cancervården redan nu bör inledas och samordnas med den satsning som föreslås i den Nationella cancerstrategin.